

Historicko-náučný chodník v doline Humel

Kraj:	Košický
Okres:	Košice-okolie
Geomorfologická jednotka:	Košická kotlina, Volovské vrchy
Geologická jednotka:	neogénna panva, gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Vyšný Medzev, Polesie
Východisko:	Vyšný Medzev, námestie pred kostolom
Trasa:	Vyšný Medzev - dolina Humel - Vyšný Medzev
Dĺžka, prevýšenie:	6,4 km, prevýšenie 134m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	15 + úvodný informačný panel
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: banícke, historické, prírodovedné, lesnícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Čiastočné prepojenie na žltú značku v obci.

Rok otvorenia: 2017 ?

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Vyšný Medzev, Hrdinov SNP 152, 044 25 p. Medzev; tel. +421 55 489 82 71, mail: info@vysnymedzev.sk

Poznámka: Náučný chodník má aj označenie Po stopách našich predkov.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre tematickú vychádzku a pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Vyšný Medzev. Obec západne od Košíc na západnom okraji Košickej kotliny na jej kontakte s Volovskými vrchmi v povodí Bodvy. Najstaršia písomná zmienka pochádza z roku 1427. Obec vznikla po usadení sa nemeckých kolonistov, ktorí sa zaoberali ťažbou železnej rudy, neskôr aj výrobou železa. Obec sa rýchlo stala spoločne s Nižným Medzevom významným centrom a preto dostala aj výsady slobodného kráľovského mesta (cistár Leopold I.) a trhové právo (Mária Terézia). Prosperita mesta sa skončila v druhej polovici 19. storočia, čo následne spôsobilo výraznú vlnu vysťahovalectva do Ameriky. V druhej polovici 20. storočia bola obec súčasťou Medzeva. Od roku 1999 je spoločne s Lucia Baňou samostatnou obcou. V obci sa zachovalo viacero technických pamiatok spojených s ťažbou a spracovaním železnej rudy - hámre. Historickými pamiatkami sú barokový rímsko-katolícky kostol sv. Márie Magdalény zo začiatku 2. polovice 18. storočia a ranobaroková dvojpodlažná budova radnice zo 17. storočia.

Antlov hámor. Jeden zo zachovaných vodných hámrov v okolí Medzeva v doline Humel (v súčasnosti v ruinách). Vodný hámor je historické zariadenie alebo dielňa určené na spracovanie kovov, ocele a železa. Vodné hámre boli stavané pri vodných tokoch, kde využitím energie tečúcej vody boli poháňané kováčske buchary, dúchadlá a mechy na fúkanie vzduchu do pecí.

Lucia Baňa. Banícka osada postavená v rokoch 1891 až 1911, nazývaná aj Baňa Lucia, je súčasťou obce Vyšný Medzev. Intenzívna ťažba začala už roku 1891, kedy odkúpila Rimavsko-muránsko-šalgótarjárska železiarska účastinná spoločnosť (Rimamuránska spoločnosť) od jasovských premonštrátov časť banského majetku a vybudovala na ňom závod Baňa Lucia. Úprava vyťaženej železnej rudy prebiehala v pražiarni, ktorá pozostávala z 32 pecí, tie boli z dvoch tretín valcové a v tretej tretine kuželové. Ich obsah vyplnilo 360 q surovej rudy. Do pecí sa ruda nakladala striedavo s palivom a to pozostávalo najmä z dreveného uhlia i ďalších prímiesí. Výkonnosť pecí predstavovalo množstvo 60 q za 24 hodín. Pražená ruda obsahovala 48 % Fe a 2,5 % Mn. Výstavbou vlečky zo železničnej stanice Počkaj sa v roku 1894 zlepšili možnosti dopravy a odbytu. Po roku 1918 stála v Bani Lucia robotnícka kolónia, pražiareň, samotné banské diela s ústiami štôlní č. I a III a s príslušenstvom. V Bani Lucia mali 10 bytov pre technikov a 115 robotníckych bytov o rozmeroch 90 a 45 m². Tiež sa tu nachádzali tri nocľahárne so 17 tvrdými lôžkami.

Kloptaň (1 153 m n. m.). Vrch na hlavnom chrbte Volovských vrchov severozápadne od Vyšného Medzeva. Je na ňom vybudovaná 8 m vysoká drevená rozhľadňa, z ktorej možno pozorovať Vysoké Tatry či Nízke Tatry s majestátnou Kráľovou hoľou, bližšiemu okoliu dominuje Kojšovská hoľa. Pod

rozhľadňou sa nachádza zrub poskytujúci turistom útočisko pred prípadnou nepriazňou počasia. Na juhovýchodnom svahu sa rozprestiera prírodná rezervácia Kloptaň so zachovalými lesnými spoločenstvami a vzácnou rastlinou kosatcom sibírsnym. Rezervácia je súčasne územím európskeho významu Kloptaň a leží v rámci chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Pri múre
2. Stará vozová cesta
3. Pecík
4. Skala
5. Vodné živočíchy, vtáky
6. Píla - Šindliarka
7. Vtáky
8. Starý mlyn
9. Brúsny kameň
10. Mŕtve drevo
11. Stredoveká štôľňa
12. Jeleň
13. Metzen graben
14. Hámor
15. Zásobovanie obce vodou

úvodný informačný panel v centre obce

